

ΑΡΧΕΙΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΚΑΙ

ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

«Τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστὶν τε καὶ εἶναι»
ΠΑΡΜΕΝΙΑΔΗΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

† Heinrich Rickert Τακτ. Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου Heidelberg.—
Ernst Hoffmann τέως Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου Heidelberg.—Erich
Frank.—Guido Calogero Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Φλωρεντίας.—
Ραφ. Δήμου, Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου Harvard τῶν Ἡν. Πολ. τῆς
Ἀμερικῆς.—Κ. Τριμναφυλλόπουλος Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου τῶν
Ἀθηνῶν.—August Faust Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Breslau.—Μιχ.
Τσαμιδός.—Franz Baehni ἐκτ. καθ. τοῦ Πανεπιστημίου Heidelberg.—
Κωνσταντῖνος Τσάτσος Καθ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.—Ἰωάν. Θεο-
δωρακόπουλος Καθηγ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.—Θεμ. Τσάτσος ὑφηγ.
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ: Κ. Σ. ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ

ΨΑΡΩΝ 41

1939

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

LUCIEN LÉVY-BRUHL

1857 - 1939

Ἐολόκληρος ὁ φιλοσοφικὸς κόσμος θρηνεῖ, καὶ πολὺ δικαίως, διὰ τὸν θάνατον τοῦ γάλλου σοφοῦ ἐπιτυμβάντα πρὸ ὀλίγων μόλις μηνῶν. Ὁ κ. L. Lévy Bruhl ἤρχισε τὸ συγγραφικὸν του στάδιον μὲ ἔργα θεωρητικῆς φιλοσοφίας (La Responsabilité) καὶ κατόπιν μὲ τοιαῦτα ἀναφερόμενα εἰς τὴν θετικιστικὴν φιλοσοφίαν ὑποστάς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Auguste Comte (La philosophie de Jacobi, L'Allemagne après Leibniz, La philosophie d'Auguste Comte). Βραδύτερον ὁμοῦ ἐστράφη πρὸς τὴν κοινωνιολογίαν καὶ ἐδημοσίευσε τὸ ἔργον του La Morale et la Science des Moeurs τὸ ὁποῖον πολὺ ἐξετιμήθη ὑπὸ τοῦ φιλοσοφικοῦ κόσμου. Ὁρμώμενος ἀπὸ κοινωνιολογικῆς ἀπόψεως ὁ κ. Lévy Bruhl ἤρνετο ὅτι ὑπῆρχε θεωρητικὴ ἠθικὴ, ὅπως τὴν ἀντελαμβάνοντο οἱ φιλόσοφοι δηλ. ἐπιστήμη τῶν κανόνων τῆς συμπεριφορᾶς βρασιζόμενη ἐπὶ μιᾷ ἀνθρωπίνῃ φύσει παντοῦ καὶ πάντοτε ὁμοίας· ὅτι τοῦναντίον δὲν ὑπῆρχε παρὰ ἐκάστοτε μίαν δεδομένην ἠθικὴν τὴν ὅποιαν ἢ ἐπιστήμη δύναται νὰ μελετήσῃ ὡς πραγματικὸν γεγονός. Ἐὰν ὁμοῦ οἱ κανόνες τῆς ἠθικῆς εἴνε σχετικοὶ πρὸς μίαν δεδομένην κατάστασιν τῆς κοινωνίας μήπως θὰ ἔπρεπε νὰ εἴπωμεν τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὴν νοοτροπίαν ἐν γένει, καὶ εἰδικῶς διὰ τὰς κατευθυντηρίους ἀρχὰς τοῦ λογικοῦ τὰς ὁποίας ἢ φιλοσοφία, τόσον ἢ ἐμπειρικὴ ὅσον καὶ ἢ ἰδιοκρατικὴ, θεωροῦν ἀμφοτέραι ὡς ὁμοίας καὶ ἀναλλοιώτους καθ' ὅλους τοὺς χρόνους καὶ ὡς συνιστῶντας τὸ παγκόσμιον ἀνθρώπινον λογικόν; Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀφορᾷ ἢ σειρὰ τῶν συγγραμμάτων τὰ ὁποῖα ὁ κ. Lévy Bruhl ἐδημοσίευεν ἐπὶ τῆς νοοτροπίας τῶν πρωτογόνων ἀνθρώπων, συγγράμματα βρασιζόμενα ἐπὶ τῶν μελετῶν ποὺ ἐγένοντο κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐπὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἠθίμων διαφόρων ἀγρίων φυλῶν τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς, Αὐστραλίας κλπ. (Les fonctions mentales dans les sociétés inférieures, l'Âme Primitive, la Mentalité Primitive, le Surnaturel et la Nature dans la Mentalité Primitive, la Mythologie Primitive, l'Expérience Mystique et les Symboles chez le Primitifs). Εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἀρχείου Φιλοσοφίας ὁ ἀποθανὼν σοφὸς δὲν ἦτο ἄγνωστος καθόσον τῶν πλείστων ἔργων τῆς τελευταίας κατηγορίας εἶχον δημοσιευθῆ 1) εὐρεῖται περιλήψεις, ἐξαιρέσει τοῦ τελευταίου περὶ οὗ ἐλπίζομεν νὰ πραγματευθῶμεν προσεχῶς.

1) Ἴδε Ἀρχ. Φιλοσοφίας: Ἔτος Γ'. σελ. 200, ἐπ., ἔτος Δ'. σελ. 108 ἐπ., ἔτος ΣΤ'. σελ. 229 ἐπ.